

У служби хуманости

70 Years of the Geneva Conventions

EVEN WARS HAVE LIMITS

70 година Женевске конвенције

ЧАК И РАТОВИ ИМАЈУ
ГРАНИЦЕ

ЧАСОПИС
ЦРВЕНОГ
КРСТА
КРАГУЈЕВЦА
ГОДИНА IX
БРОЈ 16-17
ДЕЦЕМБАР 2019

 Црвени крст Крагујевац

VOLUNTEER

FOR AN INCLUSIVE FUTURE

ВОЛОНТЕРИ *за будућност у коју су сви укључени*

Светски Дан Волонтера | 5. децембар 2019.

♥ љубав

Светски Дан Црвеног крста
и Полумесеца | 8. Мај 2019.

Реч председника Црвеног крста Крагујевца

Прим. др Стеван Китанић

Поштовани читаоци,

Изузетно сам поносан и почаствован што сам више од 40 година део породице Црвеног крста и волонтер.

Волонтери оспособљавају грађане за прву помоћ и спасавају животе; наши волонтери су добровољни даваоци крви; наши волонтери су ту увек у кризним ситуацијама и наши волонтери су увек уз најрањивије људе. Наш основни циљ је да подстакнемо и унапредимо солидарност и међусобно помагање. Свим појединцима који су имали могућности да подржавају рад Црвеног крста и свим институцијама које послују у складу са високим етичким стандардима и своје успешно пословање преносе на заједницу, неизмерно хвала. Зато заслужују да њихова имена буду овде написана. У недељи Црвеног крста, чији је мото ЉУБАВ, уручили смо им признања.

Захвалницу Црвеног крста Србије добили су: Кг Полумаратон, штампарија Интерпринт Крагујевац, Вопо Group Крагујевац, агенција за креирање интернет садржаја Teamwork, Мирослава Матић, др Љиљана Делић, Раде Рмуш, Бојан Конатар и Гордана Петронијевић.

Сребрни знак Црвеног крста Србије добили су: Лабораторија Кварк Крагујевац, Хотел Крагујевац, Шумадија сајам Крагујевац, Природно математички факултет, Крагујевац, Hödlmaug Застава д.о.о. Крагујевац, Ана Радојичић и Ђорђе Радојевић.

Златни знак Црвеног крста добио је: Институт за јавно здравље Крагујевац

У току 2019. године, Црвени крст Крагујевца добио је захвалнице од следећих институција:

КгPSA и IFMSA (за помоћ у реализацији 5. Фармакотерапијског приступа „Епилепсија-више од напада“), Образовно-културне заједнице Рома „Романипен“, Школе за основно и средње образовање „Вукашин Марковић“, Градског одбора Покрета социјалиста Крагујевца, Основне школе „Драгиша Луковић Шпанац“, Дома здравља Крагујевац и Службе поливалентне патронаже, Центра за развој услуга социјалне заштите „Кнегиња Љубица“,

Iskre - XVI Tradicionalni tandem biciklistički maraton KG-EU-VG-MO 2019 и признање Црвеног крста Србије

Плакету за најхуманији град

Прим. др Стеван Китанић

Председник Црвеног крста Крагујевац

Штампање Часописа
помогао је Град Крагујевац.

Издавач Црвени крст Крагујевац	Штампа Штампарија "Prodesign plus" Крагујевац
За издавача Невенка Богдановић	Тираж 500 комада
Главни и одговорни уредник Др Љубиша Милојевић	Адреса редакције Ул. Св. Марковића бр.7, 34000 Крагујевац, Србија Тел.+381 34 332-617 331-737
Графички дизајн Никола Богдановић	e-mail: kragujevac@redcross.org.rs
Сарадник Стојанка Лековић	ISSN 2217-7655
Бесплатан примерак	

Реч уредника

др Љубиша
Милојевић

Драги читаоци,
Црвени крст Крагујевца, добио је још један број часописа У служби хуманости.

Покренут са циљем да промовише мисију и основне принципе Црвеног крста, присутан је у јавности већ девет година.

У овом броју покушали смо да повежемо обележавања 70 година од потписивања Женевске конвенције, са сведочанствима Монике Стенли, Мејбл Дирмер и Олив Олдриџ, које су боравиле у Крагујевцу 1915. као чланице хуманитарне-медицинске мисије под руководством Мејбел Синклер Стобарт. Приређивач књиге Болница Стобарт, Татјана Јанковић, истиче у предговору да и поред различитости постоје и теме у којима се све три списатељице слажу, као што је положај аустријских војника у српском заробљеништву. Татјана Јанковић бележи „Положај аустријских војника у српском заробљеништву изазива патњу наших хроничарки, које на више места истичу частан однос српских војника према затвореницима, али и хумано опхођење аустријских болничких помоћника према српским рањеним војницима. Однос у којем људскост надвладала војно-политичке интересе врло пластично показује сав бесмисао рата“

У тексту Србија у европском рату од 1914. до 1915. године, пишемо о ратним невољама војске и народа, али нажалост и о последицама епидемије сва три вируса. Моника Стенли сведок је смрти Лорне Ферис и Мејбл Дирмер. Др Елизабет Рос умрла је непосредно пре њиховог доласка. Наредне године навршиће се 105. година од њихове смрти. Поводом обележавања 100. годишњице од смрти Др Елизабет Рос, градоначелник Крагујевца Радомир Николић је написао „Све док се сећамо и негујемо успомену на те храбре жене, њихова мисија ће трајати у Србији...“

„Иако су знале каквој се опасности излажу, то их није поколебало и због тога ми морамо показати нашу захвалност“, рекао је Њ.Е. Денис Киф поводом обележавања 104. године од смрти британских хероина. Говор је би врло импресиван пун захвалности и оптимизма, јер је то после пет година, уједно,

била и његова последња посета Крагујевцу у функцији амбасадора Њ.К.В. у Београду. Попут храбрих Британки, у овом броју, посветили смо пажњу и неустрашивим Канађанкама и Аустралијанкама, које су, такође, оставиле неизбрисив траг у нашој историји. Посебну тугу изазива прича о страдању младих канадских болничарки које су доживеле смрт на путу за своју домовину, али је не смемо заборавити, управо због Женевских конвенција, које су у њиховом случају прекршене.

Али као што рече Петер Маурер „Да не постоје Конвенције ми бисмо били гори“.

Срећни смо што су постојали људи попут сер Томаса Липтона, који је посетио болнице у Крагујевцу и послао најлепше слике свету о Србији или Олив Келсо Кинг аустралијске милионерке, која је била сва у блату са рањеницима до краја рата а након рата слабла новац за изградњу и опремање кантина за исхрану деце и одраслих.

Наравно никада нећемо заборавити енглеског доктора Хантера који је зауставио епидемију тифуса као и све наше лекаре и болничарке који су се борили против, како рече један писац, „Јахача на бесном ждрепцу“.

Након тифуса почела је окупација. Лејди Мејбл Клер Стобарт, која ће бити упамћена по неизмерној бризи и за становништво, повлачећи се преко Албаније и Црне Горе успут је остала без санитарских возила и свих воловских запрега као и највећег дела опреме, али је стигла у Скадар са свим рањеницима и свих 60 војника.

Радује ме иста та упорност у борби за бољи и хуманији свет, коју видим код младих у Црвеном крсту, као и њихове стабилне вредности и спремност на разумевање и уважавање различитости.

Млади чланови Црвеног крста пре свега поштују фундаменталне принципе, због којих Црвени крст траје и опстаје још од 1863. како је поручио председник Црвеног крста Србије проф. др Драган Радовановић са конференције Међународног покрета у Женеви, децембра 2019. Више о томе прочитајте на страни 33 часописа, у тексту под насловом "ДЕЛУЈ ДАНАС ОБЛИКУЈ СУТРАШЊИЦУ"

Надам се да ћете уживати у овом нашем новом двоброју.

Чак и ратови имају границе

„Све је тако чудно измешано. Ми смо пријатељи и непријатељи, заједно на једном месту (половина наших рањеника су Аустријанци), а најчудније од свега је што је главни доктор у српској болници аустријски заробљеник! Он је диван човек, који потпуно сам негује и лечи 200 рањеника. Заробљен је, али ни у једном тренутку није престао да ради свој посао и да спасава животе - прво као официр у аустријској војсци, а онда као доктор међу Србима...

Нема веће љубави према другима од тога да даш сопствени живот да би спасао непријатеља.“

Болница Стобарт
Мејбл Дирмер, 1915. година, Крагујевац

Округли сто "Чак и ратови имају границе"; поводом обележавања 70. годишњице од потписивања Женевске конвенције

Болно искуство човечанства Други светски рат подстакло је међународну заједницу на ревизију ранијих Женевских конвенција, која је новим Женевским конвенцијама дала широку надлежност заштите, укључујући, рањене, болесне, ратне бродоломце, ратне заробљенике и **кључно цивиле**. Додавањем четврте конвенције о заштити цивилног становништва постигнута је њихова заштита у целини, јер се штите цивили који живе под контролом непријатеља.

Женевске конвенције утврђују и темељна правила која штите људе у не међународним оружаним сукобима, што је данас витално важно. Коначно Женевске конвенције дају главни мандат Међународном одбору Црвеног крста у ситуацијама оружаног сукоба.

Пре 70 година је настала нова Женевска конвенција. Укупно су то четири Споразума и два Анекса и по њима се 1949. године, 196 држава потписница обавезало да поштује правила људскости чак и у рату. То значи да она важи у читавом свету.

Симболи, које носе особе, возила или зграде: Црвени крст, полумесец и од 2005. и верски неутрални ромб, су знаци

да су ту да помогну и нису никаква ратна претња. Свакој зараћеној земљи би требало да буде јасно да ти симболи значе и помоћ сопственим војницима, каква се онда гарантује и противнику. Њихова дужност је да помогну рањеном борцу чак и ако је у униформи непријатеља.

Исто важи и за возила с тим знаком, било на копну, мору или у ваздуху. Они су ту да помогну, а не да се боре.

Женевске конвенције садрже прагматичну равнотежу између војне нужде и хуманитарног збрињавања. То ратно право успоставило је темељну обавезу да се према људима мора односити људски, човечно, чак и у време оружаног сукоба. Непријатељи се морају видети као људска бића.

Када се поштује међународно хуманитарно право драстично се смањује страдање цивила, као и штета коју они трпе.

“Не ради се о годишњицама или расправама о правној формулацији, ради се о заштити људи од најгорих ратова који данас бесне. Ради се о праву које потврђује да све док сукоб остаје стварност, мора постојати и граница патње. Наш је заједнички изазов данас да пронађемо начине, како да осигурамо веће поштовање унутар променљиве динамике сукоба. То је оно што запослени у Међународном одбору Црвеног крста настоје да обављају широм света, будући да сведоче о стању деце, жена и мушкараца, којима су ускраћени хуманост и достојанство. Да не постоје Конвенције ми бисмо били гори. А оне су и са седамдесет година још увек одговарајуће за многе сврхе, али им је потребна боља подршка, снажнији заговорници и дух иновације, како би се одредили нови путеви за побољшање заштите људи.”

Петер Маурер, председник Међународног одбора Црвеног крста

Понедељак 3. мај 1915. Крагујевац

„...Започето је подизање диспанзера поред пута, близу наше пољске болнице, и људи прелазе миље да би дошли по лек и савет доктора. Има пуно случајева дифтерије, трбушног тифуса, тифуса, шарлаха, сушице и осталих болести. Цивилно становништво страшно страда због овог рата; веома је запостављено...”, госпођа Стобарт је одлучила да отвори још много диспанзера.

Четвртак, 20. мај 1915. Крагујевац

„...Рекло би се да су Срби заиста добри према својим заробљеницима надам се да се према нашим заробљеницима у Немачкој опходе тако.”

„Људи у доброј старој Енглеској не могу ни да замисле стање у овом делу света, где се на хиљаде људи мучи, а не може да добије негу”

Болница Стобарт
Моника Стенли

Предавачи на округлом столу "Чак и ратови имају границе"

Невенка Богдановић, Гордана Миленковић, Љубомир Миладиновић, проф. др Весна Кнежевић, Вишња Ранђеловић (с лева на десно)

Гордана Миленковић, Љубомир Миладиновић, проф.др Весна Кежевић, Вишња Ранђеловић (с лева на десно)

Генерални секретар Црвеног крста Србије, Љубомир Миладиновић даје изјаву за Радио-телевизију Крагујевац

Заменик шефа Регионалне делегације Међународног комитета Црвеног крста у Београду, Гордана Миленковић даје изјаву за Радио-телевизију Крагујевац

Округли сто "Чак и ратови имају границе"

Учесници округлог стола "Чак и ратови имају границе"

Округли сто "Чак и ратови имају границе"

Округли сто "Чак и ратови имају границе"

Дискусија на крају Округлог стола "Чак и ратови имају границе"

Поводом обележавања 70. годишњице од потписивања Женевске конвенције у просторијама Црвеног крста Крагујевац одржан је 31. октобра 2019. године округли сто, на коме су говорили, проф. др Весна Кнежевић Предић, професор на Факултету политичких наука Универзитета у Београду, генерални секретар Црвеног крста Србије Љубомир Миладиновић, Гордана Миленковић, заменик шефа регионалне делегације Међународног комитета Црвеног крста у Београду и Вишња Ранђеловић, асистент на Правном факултету Универзитета у Крагујевцу.

Овом скупу су присуствовали: Начелник школске управе у Крагујевцу, представници Војске Србије, Основног суда у Крагујевцу, Градске управе за здравствену и социјалну заштиту, Градске управе за опште и заједничке послове, Градске управе за ванредне ситуације, Канцеларије заштитника грађана, Међународног комитета Црвеног крста и Црвеног крста Србије, Центра за социјални рад, Повереништва за избегла и прогнана лица, Правног факултета, Прве крагујевачке гимназије, Медицинске школе, Прве техничке школе, Средње стручне школе ТУШ Тоза Драговић, као и запослени и волонтери крагујевачког Црвеног крста. Округли сто је пратила и регионална телевизија РТК.

Проф. др Весна Кнежевић Предић, говорила је о настанку, развоју и значају Женевских конвенција на глобалном нивоу. О значају Женевских конвенција за наше национално друштво Црвеног крста са примерима из давне и скорашње прошлости и улози и доприносу Црвеног крста у стварању и спровођењу конвенције у оквиру своје мисије говорио је генерални секретар Љубомир Миладиновић. Улогу Међународног комитета Црвеног крста у односу на Женевске конвенције представила је Гордана Миленковић.

О злоупотребама Женевске конвенције и страдању деце цивила, говорила је Вишња Ранђеловић.

И Гордана Миленковић је рекла да се нажалост данас са постојећим правилима појединци олако односе и изнела скандалозан податак да је од 1996 године до 2017 године погинуло преко 500 припадника покрета Црвеног крста и Црвеног полумесеца. Такође су дошли нови сукоби због којих што пре треба нешто учинити сукоби у сајбер свету, беспилотне летелице и роботи, намерно изазивање еколошких катастрофа. Бар када је реч о овом последњем Уједињене нације већ раде на новом додатку Женевским конвенцијама.

Два студента Правног факултета, Катарина Петковић и Ђорђе Лакићевић, из Крагујевца учествовала су 13 и 14. новембра 2019. на трибини под називом „Савремени изазови међународног хуманитарног права“.

Први сегмент трибине био је посвећен безбедности и наоружању и изазовима које оно данас представља, док је други био посвећен годишњици усвајања Женевских конвенција. Студенти су разменили идеје и искуства са стручњацима у областима међународног хуманитарног права и официрима Војске Србије.

"Ако већ мора да се ратује, рат је сукоб војника у униформи и с оружјем. Али све је опасније бити цивил у оружаним сукобима. Још и пре последњих сукоба у Сирији или против ИСИС-а, на сваког погинулог војника долазило је по десет цивилних жртава. Сада их је вероватно још више... У Сирији је погинуло преко 70 колега и колегиница из Сиријског арапског Црвеног полумесеца" изјавила је Гордана Миленковић.

И ужас мора имати границе.

100 ЗА ЈЕДНОГ

Петак, 23. април. 1915

"У Србији је обичај да се, када неко умре на кућу постави црна заставица на шест дана или дуже. Било је тужно видети два или три туцета таквих заставица по читавом граду"

Болница Стобарт
Моника Стенли

Моника Стенли

УДАХНИ ПОЗОИШТЕ

У предворју цркве Св. Софија у Охриду, представом аматерског позоришта Црвеног крста Крагујевац, "100 ЗА ЈЕДНОГ", завршен је шести међународни аматерски позоришни фестивал ВДИШИ ТЕАТАР (УДАХНИ ПОЗОИШТЕ), који је одржан од 12. до 16. јуна 2019.

Талентовани млади волонтери Црвеног крста Крагујевац извели су представу "100 ЗА ЈЕДНОГ", путем које су још једном подсетили на трагичан догађај из Другог светског рата, када су фашисти стрељали, 20. и 21. октобра 1941. године, невинне грађане Крагујевца, а међу њима и ученике и професоре Прве крагујевачке гимназије. Тужно подсећање на прошлост имало је за циљ да подстакне свест о важности мира и поштовање Женевских конвенција усвојених 1949, којима се између осталог спречава зло над цивилима у рату.

Шести аматерски позоришни фестивал завршен је поруком: "ДОСТА СУ СВЕТУ ЈЕДНЕ ШУМАРИЦЕ!"

Млади из Охрида, Битоле, Ужица, Суботице и Крагујевца, упутили су снажне хумане поруке, а публика није скријала емоције и одушевљење.

Волонтери ОТЈ "Др Елизабет Рос" на фестивалу "Удахни позориште"

СРБИЈА У ЕВРОПСКОМ РАТУ 1914 - 1915.

"ГАЗА ЦЕЛЕ ЗЕМЉЕ НЕЋЕ МОЋИ ДА ПРЕВИЈЕ МИЛИОНЕ РАНА"

Ово су речи Катарине Кларе Штурценегер, шездесетогодишње болничарке из Швајцарске, која је самоиницијативно дошла у Србију да помогне рањеницима.

Исцрпљена у Првом и Другом балканском рату, Србија је недовољно спремна дочекала почетак Првог светског

рата. Српском војном и цивилном санитету било је потребно време да се опорави од претходних губитака и страдања. Суочена са таквим проблемима, **српска Влада је почетком јесени 1914. преко српског Црвеног крста** потражила санитетску помоћ од међународног Црвеног крста...

Једна од првих држава која се одазвала позиву и упутила санитетску и хуманитарну помоћ биле су Сједињене Америчке Државе, које су на почетку рата биле неутралне. Одељење које је амерички Црвени крст упутио у Србију састављено је од три хирурга и три школоване болничарке. Они су дошли под управом др Едварда В. Рајана. Сва три лекара школовала су се у Њујорку.

Тако су током Великог рата у Србију стигли многи Американци да помогну.

Непосредно по објави рата, руска Влада је послала српској Врховној команди хирурга др Сергеја Софотерова, који је представљао руско Друштво Црвеног крста.

У то време потпредседник Српског Друштва Црвеног крста, био је др Војислав Суботић.

Улогу Главне војне болнице у Београду, после његовог пада, преузеле су болнице у Нишу, Крагујевцу и Скопљу.

Највећи центар је био у Крагујевцу, где је било и седиште Врховне команде, пољска болница и болница енглеског Црвеног крста.

Познато је да су у Србији опустошеној ратним страхотама несебичну помоћ пружиле и француска, грчка, канадска, аустралијска, исландска, белгијска, холандска и данска медицинска мисија.

Рат у Србији показао је да не постоји само проблем помоћи рањеницима и оболелим на фронту, већ и помоћ народу, а нарочито беспомоћној деци, на коју се исто тако сручио вихор ратних злочина и пустошења (аутор Нада Петровић историчар).

Субота, 19. јун 1915.

"Беба оне јадне жене, која је рањена шрапнелом умрла је јутрос; њена смрт је прави благослов, јер је јадна била у тако запушеном стању. Једна дивна медицинска сестра која је водила рачуна о беби била је сва сломљена због тога. Звали смо је "бакарна главица", зато што је имала тако дивну црвену косу..."

*Болница Стобарт
Моника Стенли*

"ЈАХАЧ НА БЕСНОМ ЖДРЕПЦУ"

"Тифус је у Србију стигао као јахач на бесном ждрепцу коме се пара из носница и бат копита не чују ни у највећој тишини. Човек осећа како се у њему јавља психичко нерасположење које се брзо продубљује и претвара у посустало очајање. У исто време, овладава њиме нека психичка малаксалост, која се распростире не само на мишиће и тетиве већ на функције свих унутрашњих органа, и не мање на стомак, који са одвратношћу одбија да прими сваку храну. Постоји јака потреба за спавањем, али упркос највећем умору, сан је немиран, лак, пун страха и не освежава. Мозак боли, он је туп, збуњен, као обавијен маглама и проткан вртоглавицом. Неодређен неки бол осећа се у свим удовима. Повремено, без икаквог разлога, на нос удара крв. То је био увод у жалосно стање многих када се проши-

рила епидемија тифуса." (Гаталица А., *Велики рат*, Вулкан издаваштво, Београд, 2014)

Уз незапамћено свирепе трагове ратних злочина и опште ратне невоље, војску и народ захватила је и епидемија сва три типа тифуса, која се ширила страховитом брзином и од кога умире 35 000 војника и 100-200 000 цивила. У Србију том приликом долази 200 страних лекара и 500 школованих болничарки. Из Енглеске је дошло 30 лекара који су имали искуства у лечењу пегавог тифуса, али се догодило и то да су из Велике Британије у помоћ похрлиле и бројне савезничке невладине хуманитарне организације и медицинске мисије и то углавном са женским особљем, што је био феномен своје врсте. Међу њима су се посебно истицале Болнице шкотских жена, које је 1914. године основала и предводила легендарна шкотска лекарка Елси Инглис. Крајње одредиште ове болнице коју је сачињавало 5 лекарки, 24 болничарке и возач амбулантних кола, био је Крагујевац.

Уторак, 6. јул 1915.

Чуле смо веома тужне вести и то да је преминула једна од болничарки – сестра Ферис, снажна здрава девојка од двадесет пет година. Требало је да се уда у септембру. Оболела је од трбушног тифуса недељу дана пре мене. Сестра Ферис је била добра болничарка, увек ведрог духа, увек иста. Знала је боље српски од свих осталих у кампу и знала је да пева српске црквене песме. Делује чудно да тако брзо савлада српски језик и потом буде сахрањена у тој земљи.

Лорна Ферис

Приредили су јој велику сахрану. Све особље из нашег кампа је било на сахрани, сви државни званичници и јединице из других болница и сви доктори из ових крајева који су долазили у Крагујевац на састанке доктора.

Имали су војну музику, сахрањена је поред осталих умрлих сестара из Шкотске болнице у Крагујевцу.

Положена је у привремени гроб, пошто ће Влада, кад се рат заврши, подићи споменик свима који су умрли. Доктор Дирмер је водио службу.

Сестру Ферис сам видела последњи пут пре него што сам дошла овде. Отишла сам да погледам шта раде наши сироти инвалиди. Када ме је јадница видела, подигла је поглед, осмехнула се и махнула ми. Није ми пало на памет да је то последњи пут да је видим. Сестра Ферис и ја смо се увек шалиле када би долазила да једе, сви на њеном одељењу су је обожавали. Изгледа да је ово прва енглеска црквена служба која је изведена у једној православној цркви, принц је дао дозволу за то и послао свог секретара.

Недеља, 11. јул 1915.

Ово је био веома тужан дан. Драга госпођа Дирмер је преминула у 7.30, сахрањена је данас поподне у 5, због веома топлог времена.

Направила сам велики крст од прелепог белог пољског цвећа са акацијом и клематисом. Из српске владе су послали лепе венце. Ковчег је био од сребра и позлате, прекривен заставом Велике Британије и венцима.

У 4.30 ковчег је из њеног шатора донет у шатор који смо претворили у малу капелу, све је изгледало заиста лепо. У 5 сати су стигла погребна кола, изгледала су страшно...

Затим су стигли државни представници, официри-Французи, Енглези и Срби, принц је послао свог представника. Пристигло је пуно људи из других јединица. Свирао је војни оркестар, затим су стигли свештеници, двојица у сатенским бледоплавим оријенталним мантијама са златним украсима, трећи са оријентално украшеном сатенском мантијом са шарама пауна и златним рубовима, четврти у мантији од богатог сомота украшеном златом, пети у мантији од црвеног сатена са оријенталном шаром украшеном златом и шести у црној мантији оивиченој сребром. Сваки свеш-

Мејбл Дирмер

теник је носио свећу, још два човека су носила тамјан. Сви смо пратили погребна кола крећући се у паровима двоје по двоје, све до грчке катедрале, улице су биле пуне људи, стајали су дуж пута све до цркве, а сама црква је била препуна. Ковчег је стављен близу олтара и сви смо стали око њега. Велика запаљена свећа је постављена испред ковчега. Свих шест свештеника је учествовало у служби.

Забораила сам да кажем да је један крст био од сребра, са исписаним именом Мејбл Дирмер и дугачком траком. Оркестар је свирао све док нисмо дошли до цркве, а када је стао, људи су почели да певају.

Срби имају диван глас, подсећају ме на Велшане. Било је веома тужно, певање у цркви било је предивно, служба је трајала сати по.

Гроб је био овичен белом бојом и украшен клематисом.

Пре спуштања у гроб пречасни господин Литл одржао је службу на енглеском.

Госпођа Дирмер је сахрањена поред сестре Ферис."

Болница Стобарт
Моника Стенли

1. мај

Било би излуђујуће умрети у овом тренутку, пре него што смо ишта успели да урадимо

6. јун

"Претпостављам да Бог свети зна – о ја знам да Бог зна, али волела бих када би и нама дао да брже сазнамо. Рат је ђавоља работа. Када видим ове рањене овде, опседа ме друга слика. Не видим тебе и Џефа и Криса повређене, већ видим све људе које ћете ти, Џеф и Крис повредити онако како су ови људи повређени - то ми је неподношљиво. Уколико би ти био повређен ти би то могао да издржиш све до саме смрти, јер имаш своје идеале - али они, јадни јагањци, они проклињу и бесне и пате и не знају зашто се то дешава и шта све то значи.

Овај рат неће донети мир-ниједан рат неће донети мир-само љубав и милост и изузетне врлине попут љубави према свом непријатељу могу донети нешто тако дивно као што је мир.

Болница Стобарт,
Мејбл Дирмер

Мејбл Дирмер умрла је 11. јула 1915. године, а њен млађи син Кристофер погинуо је у заливу Сувла 6. октобра 1915.

Преминули од тифуса, 1915.

Понедељак, 6. септембар 1915.

Отишла сам до гробља. Невероватно је да је од новембра 1914. настало преко 11.000 гробова и то само војничких, на сваком гробу је обична дрвена крстача, а у њему - по четири тела.

Болница Стобарт
Моника Стенли

ХОДОЧАШЋЕ

Наредне године 14. фебруара навршиће се 105. година од смрти др Елизабет Рос. Тим поводом, уз сагласност листа "Данас" у овом броју објављујемо неке оригиналне текстове, који су Британска амбасада и лист "Данас" објавили 13. фебруара 2015. године, под насловом "Наше велике Британке".

Под крилатицом "Ходочашће", од августа 2014. до фебруара 2015. представници Британске амбасаде и "Данас"-а обишли су шест градова широм Србије, који су на посредан начин везани са шест великих Британки које су помагале током првог светског рата.

Оне су народу српском даривале срце:

- Евелина Хаверфилд - Бајина Башта
- Елси Инглис - Младеновац
- Изабел Емсли Хатон - Врање
- Кетрин Макфејл - Нови Сад - Сремска Митровица
- Флора Сендс - Ваљево
- Елизабет Рос - Крагујевац

Евелина Хаверфилд

Елси Инглис

Изабел Емсли Хатон

Кетрин Макфејл

Флора Сендс

На полеђини насловне стране су кратке биографије, Елизабет Рос, Лорне Ферис и Мејбл Дирмер.

ЕЛИЗАБЕТ НЕС МЕКБИН РОС (1878–1815)

Елизабет Нес Мекбин Рос рођена је 14. фебруара 1878. године у Лондону. Њен отац, Доналд Александар, који је био банкар и њена мајка Елизабет Вилсон преселили су се у Таин у Шкотској. Елизабет је са осамнаест година уписала медицину на Квин Маргарет колеџу у Глазгову, само две године након што је прва жена, Марион

Гилкрист, добила своју диплому. Запамтили су је као добру и одличну студенткињу, праву припадницу пионирске генерације паметних, младих докторки које су често морале да се боре са додатним препрекама да би стекле жељено образовање.

Дипломирала је 1901. године и одмах је почела да стиче праксу у источном Лондону и на острву Колонзи, да би касније отишла са службом у Персију. Пре те службе изучавала је тропске болести, тако да је по повратку постала чланица Краљевског удружења за борбу против тропских болести. Описивали су је као неконвен-

др Елизабет Рос

ционалну, спретну особу, авантуристичког духа. Чак постоје приче да су је прогласили за једног од поглавица моћног племена Бактијара. Службу у Персији прекидала је два пута, једном због опоравка код куће, а други пут док је служила као прва жена бродски хирург на једном броду који је пловио до обала Индије и Јапана. У Персији је радила до избијања Првог светског рата.

На позив Владе Русије, на самом почетку рата, јавила се као добровољка да помогне Србији током епидемије пегавог тифуса. По доласку је кратко време радила у Нишу, да би је затим пребацили у Крагујевац, где је, у веома тешким условима, радила са двојицом грчких лекара и без обученог медицинског особља. Ситуација у болници у Крагујевцу била је толико лоша да су врло често по два пацијента лежала у једном кревету. Исцрпљујући се даноноћним радом и она је добила грозницу. 14. фебруара 1915. године, на свој 37. рођендан, умрла је у болници у Крагујевцу у којој је и радила.

Њене колеге са студија у Глазгову, у универзитетском магазину одали су јој пошту кад је до њих стигла вест о њеној смрти:

„Докторка Рос била је особа каква се ретко среће, бриљантних интелектуалних способности и изузетне оригиналности. Није марила за конвенције, мада је, истовремено била узор префињености, лепог васпитања и културе, Није лако склапала пријатељства, али кад би их једном склопила била им је одана, тако да је била вољена међу онима који су је познавали. Из њеног пера потекли су многи текстови. Њен додатни квалитет била је изузетна храброст упркос нежној грађи. Неустрашивост, снага и ум водили су је до висина о којима су други могли само да сањају“.

МЕЈБЕЛ ДИРМЕР
(1872–1915)

Мејбел Дирмер била је даровита списатељица и илустраторка, која је своју каријеру започела као песникиња и

приповедачица за омладину. Била је удата за свештеника и мајка двојице одраслих синова, а који су се такође прикључили војним снагама Британије. Иако је као хришћанка била против рата, одмах на почетку Првог светског рата пријавила се као добровољка при Женским војним јединицама. У марту 1915. године, док је радила на продукцији једне од својих драма, присуствовала је једној од служби Српског потпорног фонда, кад је њен супруг саопштио да је постављен на позицију капелана британских јединица у Србији. Готово истовремено је одлучила да ће се придружити супругу и тако је и стигла у Крагујевац у априлу 1915. године. Почине да ради у болници као болничарка, где су је сви запамтили као способну, вредну и позитивну. Међутим, убрзо се разболела тако да је 11. јула 1915. године у Крагујевцу умрла од тифуса. Црвени крст Крагујевац одштампао је поводом обележавања стогодишњице смрти ових несебичних хуманитарки разгледницу, на којој је копија литографије коју је Мејбел Дирмер урадила 1897, инспирисана љубавном причом Пјеро и Пјерета.

ЛОРНА ФЕРИС
(1887–1915)

Лорна Ферис била је најмлађа и најомиљенија медицинска сестра болнице у Крагујевцу. Одлично је говорила српски језик и често је певала српске песме, као и српску химну. Завршила је школу за медицинске сестре у Гриничу, а у септембру 1915. године требало је да се врати у домовину да би се удала. Имала је двадесет пет година кад је 4. јула 1915. умрла од тифуса. Сахрањена са свим војним почастима, уз присуство краљевог ађутанта. Породици сестре Ферис, у име краља, прослеђена је медаља и захвалница.

Све три су сахрањене на крагујевачком Варошком гробљу.

СЕЋАЊЕ НА ХЕРОИНУ - ПРИМЕР ЧОВЕКОЉУБЉА

Радомир
Николић

Градоначелник Крагујевца Радомир Николић је поводом стогодишњице смрти др Рос написао текст под насловом “Сећање на хероину”

У сусрет стогодишњици смрти др Елизабет Рос, поносан сам на Крагујевац и Крагујевчане, што сећање на ту изузетно храбру жену, чланицу британске медицинске мисије, чувамо и негујемо као

један од најсветлијих примера човекољубља.

Бити лекар по образовању и на апел Србије доћи као добровољац у Прву резервну војну болницу у Крагујевцу, у којој хара епидемија пегавог тифуса, храброст је пре свега, јер свесно покушавате да пркосите смрти. Знајући за опасност коју таква болест носи, Елизабет Рос је предано радила неколико недеља, све док и сама није оболела од тешког облика тифуса. Након 13 дана борбе са болешћу, преминула је 14. фебруара 1915. године на свој 37. рођендан.

Др Елизабет Рос сахрањена је уз војне почасте на гробљу у Крагујевцу, далеко од своје домовине, у земљи чијем је народу даровала срце. Уз докторку Рос сахрањене су још две Британке, Мејбел Дирмер и Лорна Ферис, такође, жртве тифуса.

И овог фебруара, у присуству представника Британске и амбасаде Канаде и Аустралије окупићемо се на Варошком гробљу да се поклонимо сенима тих храбрих жена, одамо пошту и одржимо помен. Поносан сам што није једини дан у години кад се сећамо њиховог самопожртвовања, борбености и невероватне храбрости да гледају смрти у очи. Наш дуг према тим болничаркама, њиховим породицама, али и народу Велике Британије, јесте да остану упамћене за сва времена. Једна улица у Крагујевцу носи име др Елизабет Рос, библиотека Медицинског факултета у Крагујевцу такође носи њено име, као и теренска јединица градске организације Црвеног крста. То је једини исправан начин, да се сачува од заборава подвиг жена, да се сачува и негује условно речено женска прича о великом рату, које су у походима пратиле војску у улози ништа мање вредној од оне на првој линији фронта. И као што је на сахрани у опроштајном говору рекао др Војислав Јовановић, доцент универзитета: „Дошла је издалека, у служби науке, да смањи српски бол и српска страдања. Она је још једна енглеска жртва, оборена као ратник, страдала помажући рањене и болесне сељаке који су водили тешке битке, као и њихови савезници, Британци“.

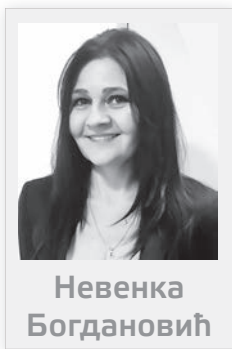
Остало је забележено да је сахрањена величанствено. Цео Крагујевац био је присутан на погребу, затим изасланици престолонаследника, Владе, Врховне команде, Црвеног крста, странци, војни аташеи, сви лекари, лекарска мисија шкотских жена, многобројни официри...

Најбољи доказ да сви ценимо и поштујемо жртву др Елизабет Рос је да се сваког фебруара крај споменика окупе амбасадори три земље, Велике Британије и земаља савезника Аустралије и Канаде, војни аташеи, лекари представници међународне федерације Црвеног крста и представници града.

Тако Крагујевац заједно са својим пријатељима из света показује да не заборавља оне који су уз наш град били у најтежим тренуцима. Оне су се уздигле изнад граница и закорачиле из Британије у Србију. А да ниједна од њих, за наше војнике и оболеле, није била странац. Из њихове несебичне потребе да помажу људима у невољи, показале су да је таква жртва била вредна њиховог труда. И све док се сећамо, негујемо успомену на те храбре жене, њихова мисија ће трајати у Србији.

Хвала Вам у име наших предака и у име потомака.

СТО ГОДИНА ОД СМРТИ ДР ЕЛИЗАБЕТ РОС

Невенка Богдановић

Невенка Богдановић секретар Црвеног крста написала је текст под насловом Сто година од смрти др Елизабет Рос.

Прошло је 100 година од смрти младе, бриљантне др Елизабет Рос, шкотске хуманисткиње, која је почетком 1915. године притекла у помоћ рањеним и болесним војницима и намученом и нападеном српском народу, све

док тифус није савладао и њу и прекинуо њен рад, 14. фебруара исте године.

Србија и Крагујевац тада су се у присуству великог

броја грађана опростили од вољене др Рос уз највише државне и војне почести, речима:

„Госпођо Елизабет Рос, дошла си да помогнеш овој земљи у коју те данас сахрањујемо, помагала си несебично, испунила си своју дужност као хришћанка, као Британка, као жена и научник. Госпођо Елизабет Рос, моја домовина ти захваљује за то. Сећање на тебе ће живети у сваком српском срцу, а твој изузетан пример самоодрицања изазива дивљење и нашу љубав према твојој домовини Британији“:

Скоро три деценије град Крагујевац и Црвени крст Крагујевца са поносом чувају и негују сећање на докторку Елизабет Рос и њене сараднице и сународнице Мејбел Дирмер, Луис Џордан, Лорну Ферис, Маргарет Нил Фрејзер и Агнес Минчел, које су живот положиле у Крагујевцу, лечећи и негујући намучен и исцрпљен српски народ и радећи то бескрајно пожртвовано и предано далеко изнад својих завета и могућности.

Ова церемонија постала је и део Сретењских свечаности, које Крагујевац организује, а 14. фебруар симбол и дан сећања на све друге преминуле стране лекаре и медицинско особље које је стигло у Србију да пружи стручну помоћ. По избијању Првог светског рата, прва помоћ Србији дошла је од Друштва Црвеног крста савезничких и неутралних земаља. Др Рос је у Србију стигла из Персије у време кад је тифус увелико почео да се шири Србијом. Одмах по доласку у Крагујевац преузела је више од 250 болесника. Како се епидемија брзо ширила, са чланицама Шкотске женске болнице, имала је више од 550 кревета у три болнице. Многим болесницима је била једини трачак наде, говорили су за њу да се „таква особа ретко среће“.

Данашњи потомци докторке Рос знају да се сваке године, 14. фебруара у Крагујевцу, одржава помен и да Омладинска теренска јединица Црвеног крста од свог оснивања носи њено име, јер љубав према вредностима за које је она дала живот су исте оне вредности у које верују и млади у Црвеном крсту – хуманост, поштење, праведност, једнакост, несебичност, љубав и храброст.

Потомак др Елизабет Рос, Дејвид Бенкс, поводом 100 година од смрти своје рођаке послао је поздраве и захвалност „дивним младићима и девојкама у Црвеном крсту, јер чувате успомену и сећање на моју храбру рођаку, изузетну даму, која је дала свој живот лечећи рањене и болесне“.

На ову церемонију сваке године долазе високи државни и дипломатски званичници, а већ више од једне деценије из Велике Британије долази публицисткиња Луиз Милер са својим супругом Полом Њутном. Луиз Милер је ауторка књиге Наш брат – живот капетана Флоре Сендс.

„Године 2002, кад сам се одлучила на покушај да напишем биографију Флоре Сендс, нисам знала готово ништа о стотинама Британки и жена из других савезничких земаља које су као медицинско и хуманитарно особље радиле у Србији за време Првог светског рата. Нисам знала много ни о страдањима Србије у том рату. Сазнала сам много о Србији читајући сведочанства тих жена“, написала је Луиз Милер. Она и њен супруг носиоци су Златног знака Црвеног крста Србије.

Председник Републике Србије Томислав Николић, на иницијативу Црвеног крста Крагујевца, доделиће Луиз

Милер, 15. фебруара 2015. године на Срећење Златну медаљу за заслуге.

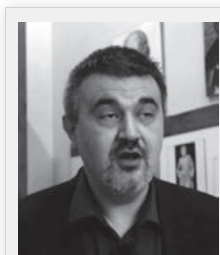
Грађани Крагујевца окупиће се и ове године на Варошком гробљу, око грובה ове британске лекарке и њених сарадница Мејбел Дирмер и Лорне Ферис. Пре 100 година, одајући јој највеће поштовање, шест свештеника православне цркве је спровело сахрану др Елизабет Рос, и данас традиционално опело служи епископ шумадијски Јован са свештенством Шумадијске епархије.

Часови у крагујевачким основним и средњим школама биће посвећени др Елизабет Рос и другим хуманим женама које су током Првог светског рата својим радом при иностраним лекарским мисијама у Србији пожртвовано помагале нашем народу у најтежим тренуцима; студенти Факултета ликовних уметности у Крагујевцу доставили су своје радове Црвеном крсту на тему Хероине 20. века, што су учинили и млади литерарни стварачи. Град ће најбоље младе ствараоце наградити.

Британско-српска привредна комора помогла је да се у дворишту Црвеног крста постави спомен-плоча са ликом др Рос, и одштампа књига Стогодишњак – Србија памти, групе аутора на челу са др Љиљаном Никшић. Завет који је дат пре сто година живи и данас: сећање на др Елизабет Рос живи и живеће у сваком српском срцу.

У подножју текста је фотографија венца од цветова мака који Британци увек полажу у оваквим приликама, јер цвет мака симболизује све пале борце.

ЖИВОТ У СЛУЖБИ ХУМАНОСТИ

др Станко
Марјановић

Др Станко Марјановић специјалиста социјалне медицине у Институту за јавно здравље Ниш је написао је текст о др Елизабет Рос, под насловом "Живот у служби хуманости":

"Елизабет Рос умрла је 14. фебруара 1915. године на свој 37 рођендан и оставила тако поруку људима и лекарима на прву ставку Хипократове заклетве "у часу када ступам међу чланове лекарске професије свечано обећавам да ћу свој живот ставити у службу хуманости".

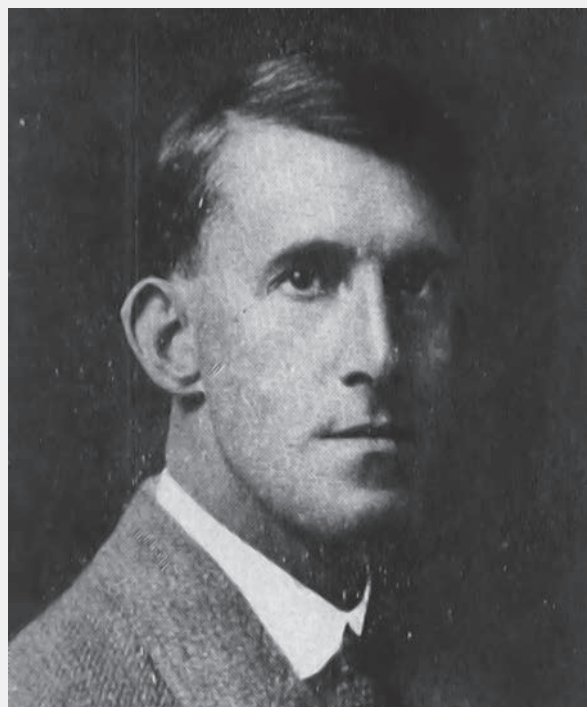
Колегијум Института за јавно здравље, Ниш донео је једногласну одлуку да у просторијама Института постоји стална изложба слика 100 великана медицине, постављена Елизабет Рос у част, као споменик медицинске етике."

ЈАД И СТРАХОТЕ

Др Елизабет Рос је била и прва жена бродски лекар на свету. И први страни лекар кога је покосила епидемија тифуса.

Прве жртве међу лекарицима у болници у Крагујевцу били су и др Вилијем Роберт Ридли, Војислав Бојовић, син војводе Бојовића, студент друге године медицине, који је добровољно помагао болесницима и рањеницима, др Илија Коловић и медицинска сестра Зорка Јокановић.

Велика заслуга за рад Друштва Црвеног крста у Крагујевцу припадала је управо др Илији Коловићу који

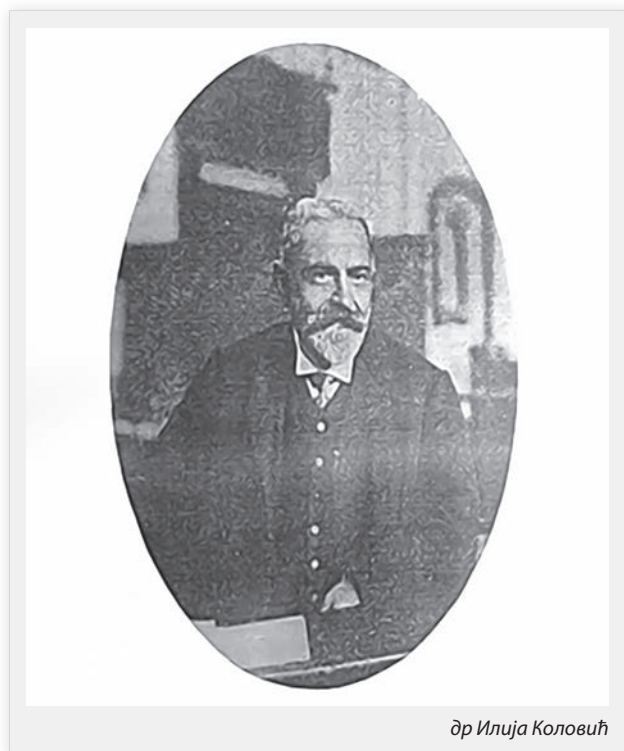

др Роберт Ридли

је као млад лекар дошао у Крагујевац и највише је заслужан што је у тадашњим кризним временима Друштво развило своје хуманитарне активности до највишег степена – за ондашње прилике.

Током 1915. године, стигле су и друге јединице болнице шкотских жена, које су биле размештене у Младеновцу, Ваљеву и Лазаревцу.

"Рањеника смо имали 4000, ја мишљах полудећу од јада и чуда. Имала сам нервну кризу. Ни један рат наш прошли не пружаше нам толико јада и страхоте", писала је својој породици чувена сликарка Надежда Петровић, која је добровољно помагала као болничарка у ратној

др Илија Коловић

КАНАЂАНИ ХВАЛА ВАМ

Само једна реченица била је довољна да Софија Шкорић, председница Српске националне академије у Торонту, пожели да сазна нешто више о канадским медицинским мисијама у Србији за време Првог светског рата.

Осамдесетих година она је истражујући живот Николе Пашића наишла на реченицу у којој он каже да је међу лекарима и медицинским сестрама који су помагали српском народу у тешким тренуцима било и неких Канађана.

Двадесет пет година дуго истраживање ко су били ти људи изродило је неколико изложби у Торонту и Београду.

"То су прави хуманитарци, посвећени медицини, који су се несебично жртвовали за српски народ. Захваљујући њима сачувано је много српских живота" рекла је Софија Шкорић.

Немогуће је поменути све оне Канађане који су добровољно дошли да лече српске рањенике. Сви они заслужују дубоку захвалност, а издвојени примери служе само као подсетник.

ХАРИЈЕТ КОКБЕРН

Она је као мисионар радила у Индији, а затим је враћајући се у Канаду у Паризу сазнала за позив српске владе за помоћ. Без оклевања је кренула у Србију, где је била стационирана у Лапову, важној железничкој раскрсници недалеко од Београда. Лечила је рањене војнике и цивилно становништво. Са српском војском повукла се преко дивљих албанских планина.

На том тешком путовању наишла је на Константина Протића, сироче из Краљева. Одлучила је да га поведе са собом у Торонто, а његова слика настала непосредно

Сликарка Надежда Петровић

болници у Ваљеву, у којој је епидемија пегавог тифуса однела много жртава. Поред осталих од ње је умрла Надежда Петровић и др Драгиња Бабић која је 1911. године завршила студије медицине у Берлину.

Највећу увреду чинимо мртвима тиме што из осећања обавезе улажемо напор да их се сећамо. Право сећање не заснива се на томе да надвладамо слабо памћење, већ да доживимо стварност на прави начин. Ако помисао на мртве не доноси ништа плодносно, пустите је да замре...

Тежак пут, Мејбл Дирмер

др Драгиња Бабић

Харијет Кокберн

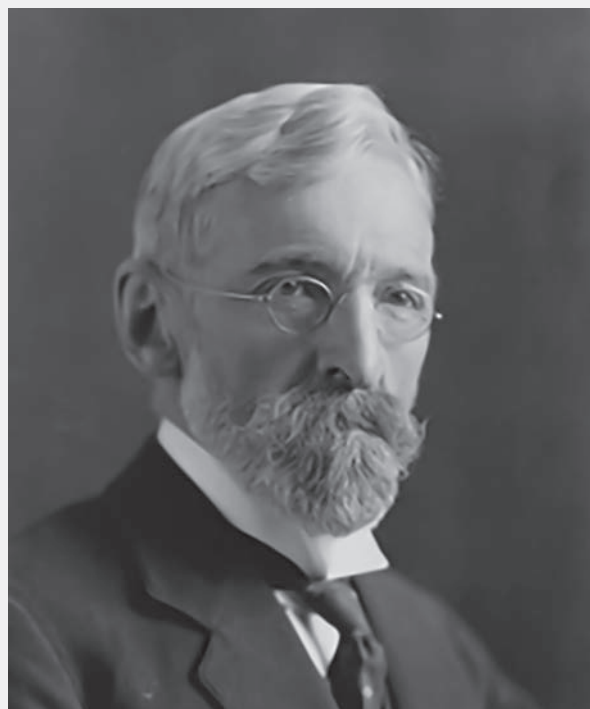
након доласка у Канаду у нечијој превеликој униформи, обишла је читав свет. Харијета је дечака одгојила и школовала, а своју захвалност канадској докторки и земљи која му је пружила утеху, он је изразио прикључивши се канадској војсци у Другом светском рату.

РАТНИ ЗАРОБЉЕНИЦИ

Доктор Вилијем Харолд Аспланд са својом супругом болничарком био је стационаран у Крагујевцу, где је обавио велики број хируршких интервенција. Иако су у октобру 1915. године могли да се врате у Канаду, одлучили су да остану уз рањенике, што их је довело у позицију ратних заробљеника. Тек 1916. године су ослобођени, а краљ Петар први је одликовао доктора орденом Светог Саве и крстом српског Црвеног крста.

БРАЧНИ ПАР БЕРИ

Брачни пар Џејмс и Меј Бери били су доктори у Врњачкој Бањи, а заједно са српском војском преживели су егзодус. Своја сећања су објавили у књизи "Прича о јединици Црвеног крста у Србији" којом су желели да објасне каква је трагедија задесила "храбри и поносни српски народ".

др Џејмс Бери

ДР ХАУАРД ГРИН БЕРИ

Доктор Хауард Грин Бери је стигао у Скопље када је владала озбиљна епидемија тифуса. Захваљујући њему, његовој дисциплини, организованости и стручности, епидемија је заустављена. За свој допринос непроцењиве вредности, којим је спасао велики број људи од сигурне смрти, добио је и српски орден Светог Саве.

ГОЛФЕРКА БОЛНИЧАРКА

Флоренс Харви из Хамилтона је била чувена шампионка женског голфа, а када је чула за трагедију која је за-

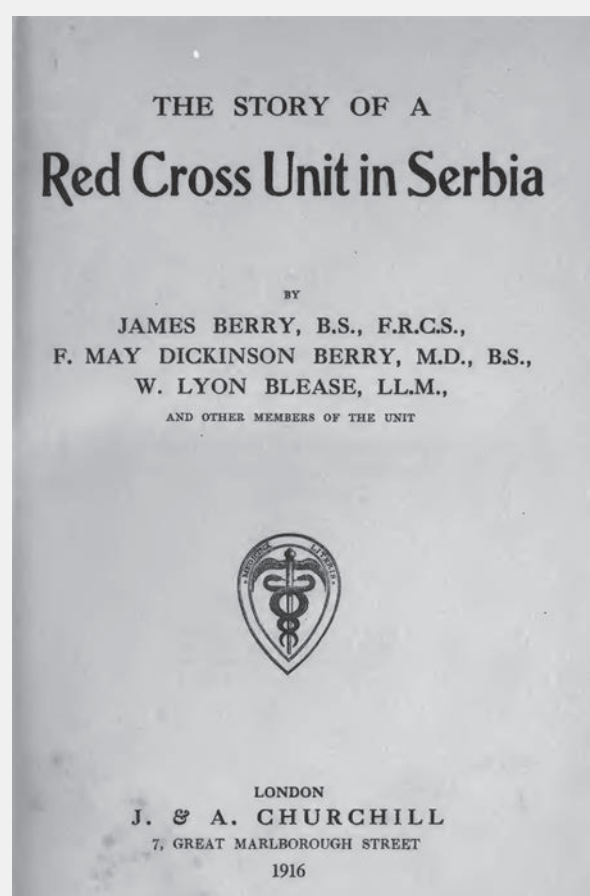
Канађанке у Првом светском рату

десила Србију, сакупила је новац у свом голф клубу, купила ауто и одвезла га у Србију. Придружила се Болници шкотских жена у Македонији, а показала се као сјајан возач амбулантних кола.

ПЕШКЕ ПРЕКО ПЛАНИНА

Докторка Ирма Левасер била је познати канадски педијатар. Она је 1915. године дошла у Крагујевац, где је дневно вакцинисала чак 1.000 људи. Повлачила се заједно са српским рањеницима и војском преко албанских планина, премештала своју болницу на сваких 50 километара, покушавајући да спасе што више деце. Након повратка у Канаду основала је две дечје болнице.

У Србији је до пролећа 1915. године умрло око 50.000 војника, и око 150.000 цивилног становништва. Српска влада је послала позив у помоћ. Одмах су се одазвала 34 канадска лекара. Након тог првог таласа помоћи, Ка-

Јединица Црвеног крста у Србији - књига др Џејмса Берија

нада је регрутовала на Солунски фронт три комплетне војне болнице, са свим потребним санитарским материјалом, укључујући и лабораторију. Преко 600 канадских добровољаца је помагало у Србији и на Солунском фронту, а неки од њих нису дочекали да се врати кући.

МИТРАЉЕЗОМ ПО РАЊЕНИЦИМА

Четири канадске болничарке које су неговале рањенике у Солуну, доживеле су трагичну смрт у истом дану, 27. јуна 1918. године. Кристина Камбел, Џеси Мабел Макдијармид, Карола Џозефина Даглас и Рене Маклин, која је због свог лепршавог духа међу српским војницима добила надимак Птица, биле су премештене на брод-болницу која је превозила рањенике у Канаду. Недалеко од ирске обале је немачка подморница гађала тај брод, иако је по међународном закону било забрањено нападати бродове-болнице, а преживели, који су пливали у мору, убијени су из митраљеца.

НЕПРОЦЕЊИВА ПОМОЋ АУСТРАЛИЈАНКИ

Током првог светског рата на десетине храбрих аустралијских жена – доктора, медицинских сестара и другог особља – пружило је неопходну хуманитарну помоћ Краљевини Србији. Те неустрашиве жене су волонтирале на српском фронту како би пружиле преко потребну медицинску помоћ српским војницима и цивилима. Већина аустралијских волонтера је служила у оквиру познате Шкотске женске болнице док су неки били интегрални део Британског Црвеног крста или српске војске. Њихов безгранични допринос био је од суштинске важности за унапређење санитарских услова за српску војску и цивиле.

Аустралијанке су на различите начине пружале помоћ како би одагнале патњу српске војске и цивила.

ДР МЕРИ ДЕ ГАРИС

Др Мери Де Гарис (Чарлтон, Викторија, 1881 - 1963, Џилонг) аустралијанска лекарка и акушерка, друга жена у Викторији са дипломом медицине, учесница кампање у Великом рату, борац за женска права и добробит деце.

Де Гарис се придружила Болници шкотских жена.

ДР АГНЕС БЕНЕТ

Агнес Бенет (*dr Agnes Elizabeth Lloyd Bennett*, Сиднеј, 24. јун 1872 – 27. новембар 1960) била је аустралијанска, лекарка, са дипломом шкотског универзитета, и непрестаном жељом за ширим научним сазнањима. Истакла се као лекарка пионирском улогом на Новом Зеланду, и великом храброшћу у хуманитарним мисијама лекара на фронтовима Европе у Првом светском рату. Значајно је допринела побољшању здравствене неге мајки и деце на Новом Зеланду. Била је и велики борац за женска права, и непрестано се залагала за унапређења статуса жена у свету. У том својству била је учесница на светској конференцији Интернационалне федерације универзитетски образованих жена, у Кракову, 1936. године, и многим другим манифестацијама у свету. Носилац је Одликовања Британске империје, Ордена Светог Саве, Медаље српског Црвеног крста и добитник бројних награда и признања.

Када је започео Први светски рат као једина жена хирург, радила је у болници у Каиру, у мисији спашавања бројних рањеника са Галипоља. Када је посао завршила, отпловила је за Енглеску, не знајући шта даље. Скоро одмах се срела са др Елси Инглис из Лондона, која ју је замолила да се укључи у рад Болнице шкотских жена. Др Агнес је предлог др Елси Инглис одмах прихватила и 2. августа 1916. са Америчком јединицом Болни-

др Мери де Гарис

др Агнес Бенет

це шкотских жена, на њеном челу, заједно са још четрдесетак шкотских жена, након одговарајућих припрема из Соутамптона кренула болничким бродом Dunluce Castle за Солун.

Након што је њен брод стигао у Солун 13. августа, добила је задатак да на солунском фронту, као руководилац Америчке јединице, оснује Болницу шкотских жена у Острову на обалама Островског језера у Егејској Македонији.

МАЈЛС ФРЕНКЛИН

Стела Марија Сара Мајлс Френклин, познатија као Мајлс Френклин (14. октобар 1879 - 19. септембар 1954), била је аустралијска списатељица која је најпознатија по свом роману Моја бриљантна каријера, који је објавио Блеквудс из Единбурга 1901. године.

Франклин се 1917. добровољно јавила за рад у Островској јединици Шкотских женских болница током српских кампања 1917 - 18. Служила је као куварица, а касније и надзорница у болници са шаторима од 200 лежаја, прикљученој српској војсци код језера Острову у македонској Грчкој, од јула 1917. до фебруара 1918.

Мајлс Френклин, списатељица

ОЛИВ МЕЈ КЕЛСО КИНГ

Олив Меј Келсо Кинг (30. јуна 1885 - 1. новембра 1958.) била је авантуриста и алпиниста. Током Првог светског рата возила је возила хитне помоћи за шкотске женске болнице, а касније и српску војску. Након рата, прикупљала је новац за српски народ, а касније и у животу била је јавна говорница.

У оквиру своје посете Крагујевцу поводом обележавања 104. годишњице смрти др Елизабет Рос, Њ.Е. амбасадорка Аустралије у Србији, госпођа Рут Стјуарт је у четвртак - 14. фебруара 2019. године посетила Црвени крст Крагујевац и срела се са ауторима најбољих ликовних и литерарних радова на тему „Моје импресије о животу и делу Аустралијанке Олив Кинг“.

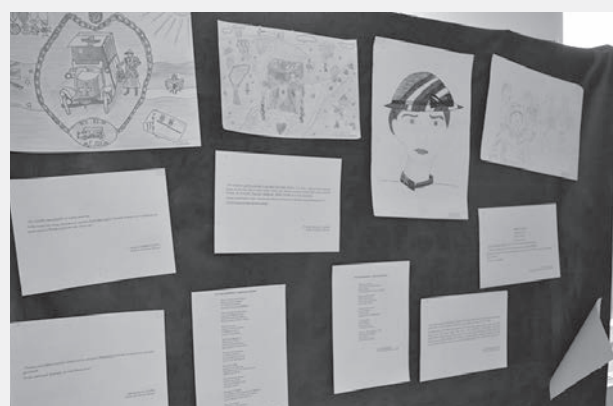

Олив Келсо Кинг са санитарним возилом

Овај конкурс је Црвени крст Крагујевца расписао у новембру 2018. године, поводом отварања изложбе „Аустралијанка у српској војсци“, у Народном музеју. На позив Црвеног крста, одазвало се укупно 48 особа различитог узраста, од којих је похваљено десет, а награђено шест учесника.

Овом приликом је Њ.Е. амбасадорка Аустралије у Србији, госпођа Рут Стјуарт истакла велико задовољство што је конкурс реализован, што има прилику да упозна добитнике награда, а посебно што су млади чули и научили нешто више о необичној Аустралијанки Олив Кинг. Поздрављајући присутне, господин Љубомир Миладиновић, је овом приликом, у првој посети Црвеном крсту Крагујевац у функцији генералног секретара, похвалио рад наше Организације, истакавши да је тога дана седиште Црвеног крста Србије баш у Крагујевцу, у Црвеном крсту Крагујевац.

Поред Њ.Е. амбасадорке Аустралије у Србији, госпође Рут Стјуарт и њене сараднице Ирене Милојковић, додели награда присуствовали су и: генерални секретар Црвеног крста Србије, господин Љубомир Миладиновић и његова сарадница Саша Аврам, потпредседник Црвеног крста Крагујевац, др Љубиша Милојевић и секретар Црвеног крста Крагујевац, госпођа Невенка Богдановић, која је добитницама уручила награде, као и директори две основне школе које су узеле учешће и професори, који су мотивисали ученике.

Ликовни радови на тему „Моје импресије о животу и делу Аустралијанке Олив Кинг“

Њ.Е. амбасадорка Аустралије у Србији, госпођа Рут Стјуарт

Представљање награђених радова конкурса „Моје импресије о животу и делу Аустралијанке Олив Кинг“

Изложба радова „Моје импресије о животу и делу Аустралијанке Олив Кинг“

Добитници награда са наставницима и родитељима

Обраћање генералног секретара Црвеног крста Србије Љубомира Миладиновића

Заједничка слика гостију и награђених ученика на кизложби

Љубомир Миладиновић, Њ.Е. амбасадорка Аустралије у Србији, госпођа Рут Стјуарт, Невенка Богдановић (с лева на десно)

Андрић Искра, ауторка једног од награђених радова

Олив Кинг је била једна од десетине жена које су дошле у Србију да би помагале српском народу током Великог рата. Њена помоћ је и после завршетка рата била изузетно драгоцену, јер је отварала кантине за исхрану најугроженијих у Србији, од којих је једна била у Крагујевцу. Њен рад и помоћ српском народу су за наше суграђане били веома инспиративни и то су ствараоци у својим радовима показали, а сусрет са Њ.Е. амбасадорком Аустралије у Србији је био и додатни мотив за истраживање о храброј Аустралијанки Олив Кинг.

Конкурс је завршен доделом награда следећим ауторима:

- Андрији Маленовићу, ученику 7. раз. ОШ „Живадинка Дивац“,
- Искри Андрић, ученици 3 раз. ОШ „Наталија Нана Недељковић“,
- Николи Рајковићу, ученику 6 раз. ОШ „Мирко Јовановић“,
- Маји Радосављевић, ученици 6. раз. ОШ „Наталија Нана Недељковић“,
- Игору Јовановићу, студенту Факултета инжењерских наука са информатиком,
- Вери Марковић, чланица Кутак за квалитетније старење.

Похваљено још десет аутора:

- Филип Јанићијевић, ОШ „Наталија Нана Недељковић“,
- Јован Николић, ОШ „Живадинка Дивац“,
- Милица Џудовић, ОШ „Мирко Јовановић“,
- Софија Кнежевић, ОШ „Мирко Јовановић“,
- Јована Ранковић, Прва крагујевачка гимназија,
- Гордана Вукићевић, Кутак за квалитетније старење
- Милка Игњатовић, Кутак за квалитетније старење
- Мирослава Матић, Кутак за квалитетније старење
- Славимир Зеленкапић, Кутак за квалитетније старење
- Живадинка Јаковљевић, Кутак за квалитетније старење.

Подршку ученицима пружили су следећи професори и руководиоци:

- Валентина Обрадовић,
- Неда Цвејовић,
- Сања Палибрк,
- Магдалена Николић,
- Драгана Мијовић директорка ОШ „Наталија Нана Недељковић“,
- Ненад Миловановић, директор ОШ „Мирко Јовановић“.

**Grand Hotel du Louvre,
Париз 5. април**

Волела бих да носимо траке – више бих се осећала као херој да имам траку са црвеним крстом око руке...

**Болница Стобарт
Мејбл Дирмер**

СРПСКА ФЛОРЕНС НАЈТИНГЕЛ

За пожртвовање и развој сестринске службе у Првом светском рату, Међународни комитет Црвеног крста у Женеви, одликовао је медаљом Флоренс Најтингел Анку Ђуровић Црвенчанин, која је мотивисана патриотизмом и жељом да помогне рањеницима и болесницима, педесет година радила као болничарка. Остала је упамћена као српска Флоренс Најтингел и јединствена болничарка добровољац у историји Црвеног крста.

Свој хумани посао почела је 1876. године у рату Србије са Турском, а завршила га 1918. године. Приликом доделе ордена Међународног Црвеног крста, ова, од милоште названа мама свих војника, је поред осталог казала "Драге сестре, ви сте срећне што сте у овој школи Црвеног крста, што можете научити оно што је Богу угодно, а човечанству корисно, а то је да је неговање и спасавање болесница и болесника, најсветија дужност. Ви свесно негујете, веселим лицем и оком прилазећи болеснику, ви му крв у жилама оживљавате, ви му дајете снагу да може отпор својој болести дати. Ви, радећи најхуманију дужност, кад видите успех у томе, то је највеће задовољство, а задовољство човека прави срећним. Оно ће вас снажити да ћете моћи у животу све тешкоће лакше издржати."

Анка Ђуровић Црвенчанин

ВИТЕЗ ИЗ ГЛАЗГОВА

Уторак, 1. јун 1915

Сер Томас Липтон је стигао јутрос на доручак у 8 сати. Донео је са собом Дејли кроникл, Тајмс и још једне или двоје дневних новина...

Увече смо имали велику забаву.

Пајенти који су се осећали довољно добро да присуствују у потпуности су уживали у вечери.

Болница Стобарт
Моника Стенли

Сер Томас Липтон, познат као произвођач чаја у Великој Британији, рођен је 10. маја 1850. године у Глазгову. Први је осмислио паковање чаја у кесице, које су и данас у употреби. У тридесетој години постао је мултимилionер, али је с' поносом причао да је одрастао у седмочлавној породици у малом стану са две собе.

Липтон је био човек великог срца, спортског духа. Поред пословног успеха волео је спорт, посебно једриличарство. Уживао је да плови морима на својим јахтама.

У првом светском рату својим јахтама, превозио је санитарски материјал и болничко особље, које је долазило у помоћ српским болницама.

У пролеће 1915. године допловио је с' Мисијом британског Црвеног крста, на челу са капетаном Бенетом.

Сер Томас Липтон са болничким особљем

SY 'Erin' као болнички брод, рад сликара Чарлса Диксона

Томас Липтон са принцем престолонаследником Александром

„Величанствена мала Србија! Како је она дивно одиграла своју улогу у Великом рату“. Овим речима Липтон се огласио из Србије, 1915. у време битака, после којих је избила велика епидемија пегавог тифуса. Те врло бурне ратне године, обишао је Ниш, Београд, Крагујевац, Врњачку бању, свратио у Скопље и Ђевђелију.

У апелу „Страшна истина о Србији“ записао је:

„Срео сам на сеоском путу много жртава, које су преслабе да дођу до болнице. Сакупљали су их и довозили воловским колима. Често је воловима управљала жена и деца, док је у колима муж или отац био у грозници. Једва је преостало довољно људи, који не болују, како би могли да ископају гробове за мртве, чија тела леже изложена по гробовима...“

О његовој посети Крагујевцу, остала су сећања Кетрин Мекфеј, земљакиње из Глазгова.

Липтонова посета Крагујевцу, била је догађај дана, јер је он већ био позната личност. Пријем у његову част приређен је у трпезарији Милошевог конака, где је привремено би смештен војни штаб. Кад је сер Липтон ушао у салу Оркестар краљеве гарде га је поздравио гласним тушем. Том приликом био је гост престолонаследника Александра Карађорђевића, а срео се и са пуковником Напијером, британским аташеом у Србији. Српска влада одликовала га је Орденом Светог Саве, а у Нишу је проглашен за почасног грађанина.

Водич у Крагујевцу била му је госпођа Мејбел Стобарт, која је руководила болницом Српског потпорног фонда, у чијој служби су биле Мејбл Дирмер, Моника Стенли и Олив Олдриџ.

Захваљујући залагању сер Липтона друштво српског Црвеног крста у Нишу и Крушевцу, добило је велику количину санитарског материјала. Помогао је Хани Хенкин Харди да обнови болницу краља Петра у Тополи и српском санитету испоручи преко 2000 болесничких постеља. Остало је сећање да је посетио српске манастире, упознао мноштво људи, заволео народ, музику и храну и уживао у јахању по шумадијским брдима, дивио се воћњацима, ливадама пуним лековитог биља, природним лепотама Србије. Био је изненађен да даме из најугледнијих српских породица помажу у привременим болницама, а многе жене, чији су мужеви на фронту, раде на пољима, како би прехраниле породицу.

Посебно је био ганут кад је видео децу од осам година како обављају болничке послове.

Они који су имали прилике да упознају сер Липтона кажу да је био шљивџија, али врло доброћудан и осећајан човек, дирнут људским патњама. Његово човекољубље, разне акције организоване у домовини и по свету донеле су му титулу витеза, коју му је доделила краљица Викторија.

Сер Томас Липтон преминуо је у Глазгову 1931. године. Велики део своје имовине оставио је родном Глазгову да се изгради болница и помогне школовање деце из сиромашних породица (Аутори Славица Поповић Филиповић и Боб Филиповић 2013).

"ГЛАЗГОВ БРИЖНИ ГРАД"

Шкотска Хуманитарна организација „Глазгов брижни град“ донирала је крагујевачком Црвеном крсту Од децембра 2015. године до децембра 2019. године, 37 тона

квалитетне гардеробе и 17,4 тона органског сапуна, намењених угроженом становништву. Део помоћи је био подељен и српским енклавама на Косову и Метохији и центрима за смештај миграната.

Помоћ је у Крагујевац стигла захваљујући ангажовању Роса Галбрајта, једног од директора хуманитарне организације „Глазгов брижни град“.

Црвеном крсту донацију је званично уручила Бојана Харисон, носилац Сребрног знака Црвеног крста Србије.

ДИВЉЕЊЕ ЗАХВАЛНОСТ И БЛИСКОСТ 14. ФЕБРУАР 2019.

Традиционално је церемонија започета пријемом који је приредио председник Скупштине града, г-дин Мирослав Петрашиновић за: Њ.Е. господина Дениса Кифа, амбасадора Велике Британије у Србији и његову супругу, Њ.Е. госпођу Рут Стјуарт, амбасадорку Аустралије, господина Франсоа Лаверту, отправника послова Амбасаде Канаде, представника Међународног комитета Црвеног крста госпођу Сању Иваниш, генералног секретара Црвеног крста Србије господина Љубомира Миладиновића и сарадницу Сашу Аврам, представнице Црвеног крста Крагујевац, Војске Србије, Универзитета и Крагујевцу, породицу Вуковић и друге поштоваоце сећања на др Рос.

На пријему се домаћинима и гостима, обратио и генерални секретар Црвеног крста Србије, господин Љубомир Миладиновић, речима:

„Ваше екселенције, уважени државни секретару, представници Војске Србије, локалне самоуправе, Црвеног крста Крагујевца и волонтери Црвеног крста, представници Српског лекарског друштва, породица Вуковић, медији, даме и господо, протокол налаже да се обратимо свима који су ту, али на овај пут протокол говори и о томе са коликом пажњом и са коликим осећањем смо данас овде сви заједно и мислим да је то јако важно.

Када нам понестану речи после 104 године комеморативног обележавања оваквог догађаја, увек се можемо сетити оних слика и доказа о несобичном херојству

ових жена које су се посветиле људима наше земље, људима који су патили и људима којима су у тој патњи оне биле једина нада.

Црвени крст својим доприносом све ове године, заједно са грађанима Крагујевца, заједно са грађанима Србије, настоји и успева да ови догађаји не буду заборављени, и то ће свакако и даље радити. За Црвени крст месец фебруар је и месец радости и месец туге, са једне стране – 6. фебруара је настао Црвени крст у Србији 1876. године, као једно од првих 15 националних друштва у свету, а 14. смо овде, једним тужним поводом, али поводом који нам ствара понос и због кога смо овде окупљени данас.

Као што је речено, сутра је наш државни празник, а Црвени крст је пре три године добио своје највише одликовање – Сретењски орден, од председника Републике, господина Николића и веома смо поносни на то. Дакле, имамо пуно снаге, да заједно са нашим волонтерима, да заједно са свим нашим грађанима, одржимо ову традицију, одржимо сећање и да будемо поносни на њу што стварамо везе са људима који су далеко од нас.

И на самом крају, дозволите, данас међу нама, стицањем околности није госпођа Луиз Милер, али мислим да јесте место и време да кажемо, да јој се захвалимо на свему што је учинила и што чини да се овај догађај не заборави. Она је синоћ организовала свој приватни догађај, окупила људе и то је доказ да даљина не може да нас раздвоји, да нас људи спајају.“

Писмо које је упутила Луиз Милер секретару Црвеног крста Крагујевца, 13.02. 2019. године:

Драга Нено:

Полу и мени је јако жао што нећемо бити са вама ове године, али хтела сам да вам пожелим све најбоље за сутра. Барем ћемо бити с вама духом: организовала сам вечеру у Единбургу за нас четрнаесторо с истим историјским значењем, укључујући Алана Каминг-а кога знате, како би се поклонила са вашом сутрашњом церемонијом. Са нама ће бити и четворица Срба: Мислим да је реч о целој српској заједници Шкотске ...!

Размишљаћемо о вама свима и о послу који радите на очувању сећања на др Рос и друго британско особље које је умрло у Крагујевцу.

С' љубављу, уз најбоље жеље за сутра!

Луиз

Његово Преосвештенство Епископ шумадијски г. Јован служи опело на Варошком гробљу

Пријем поводом 104. Годишњице смрти др Елизабет Рос у згради Градске управе

Пријем поводом 104. Годишњице смрти др Елизабет Рос у згради Градске управе

Љубомир Миладиновић, генерални секретар Црвеног крста Србије се обраћа присутним гостима

Њ.Е. господин Денис Киџ полаже венац на гроб др Елизабет Рос и њених сарадница

Део изложбене поставке „Болница Стобарт“

Господин Франсоа Лаверт, са волонтерима ОТЈ „Др Елизабет Рос“

Јована Ранковић и Наташа Накаламић, волонтерке ОТЈ „Др Елизабет Рос“

Гроб др Елизабет Рос и њених сарадница

Опело је на Варошком гробљу служио Епископ шумадијски господин Јован, а по полагању венаца, присутнима су се обратили: др Гордана Дамњановић, члан Градског већа, Њ.Е. господин Денис Киф, амбасадор Велике Британије, др Ранко Голијанин, представник Српског лекарског друштва и Јована Ранковић и Наташа Накаламић, у име Омладине Црвеног крста која носи име „Др Елизабет Рос“.

ПЕТ ГОДИНА ПРОВЕДЕНИХ У СРБИЈИ

Говор ЊЕ Денис Кифа поводом обележавања 104. године од смрти неустрашивих Британки

“Када сам дошао у Србију, морам да признам, нисам био потпуно свестан величине приче о британским медицинским мисијама, њиховом доприносу и односима између наше две државе и наша два народа. Након ових пет година проведених у Србији, верујем да смо заједничким напорима успели да причу о трима храбрим женама, међу којима се свакако истиче и др Елизабет Рос, приближимо многим људима, и у Србији и у Британији.

Било да сам обилазио места по Србији где су жене попут др Рос оставиле свој неизбрисив траг, или на догађајима који су организовани у Британији у знак сећања на ове истинске хероине, заједничко нам је свима било осећање дивљења, захвалност и блискост, јер смо део ове предивне приче.

Ја сам веома поносан што је мој деда студирао Медицину на Универзитету у Глазгову, где је студирала и др Рос, јер хоћу да верујем да је судба делимично заслужна за вредности које су их красиле.

Њене колеге су говориле: „Др Рос је особа каква се ретко среће, бриљантних интелектуалних способности и уз изузетне оригиналности. Неустрашивост, снага и ум су је водили до висина о којима су други могли само да сањају. Неустрашиве су свакако биле и: Лиуз Џордан, Маргарет Нил Фреизен, Агнес Минчел, Мејбл Дирмер и Лорна Ферис.

Иако су знале каквој се опасности излажу, то их није поколебало и због тога ми морамо показати нашу захвалност и поштовање. Неустрашивост су показале и Изабел Папн, Евелина Хаверфилд, Елси Инглис, Флора Сендс, Кетрин Мекфејл и сви они, било да су долазили из Британије, Канаде, Аустралије и неке друге од савезничких земља, које су промовисале људске вредности у тим страшним данима.

Дани, сва срећа, нису сада толико тешки ни за кога од нас. Мада се сви суочавамо са својим изазовима, ипак овде (у Крагујевцу - прим. уредника), где су пре више од 180 година почели дипломатски односи између Британије и Србије,

Њ.Е. господин Денис Киф се обраћа присутним на комеморацији

желим да још једном потврдим одлучност Британије да и даље вредно ради на јачању веза између наша два народа и наше две државе.

Желео бих да се на крају, у име Уједињеног Краљевства, али и у име своје супруге и своје име, захвалим грађанима Крагујевца као и градским властима на великом пријатељству, које негују скоро два века. Морам се још захвалити и др Вуковићу и његовој породици, Луиз Милер, представницима Црвеног крста, и свима онима широм Србије који су својим преданим радом сачували приче о овим људима и вези између наших држава, од заборава.

Искористио бих и прилику да свим грађанима Србије честитам сутрашњи празник државности, која је и почела овде, у Крагујевцу.”

"ПОВЛАЧЕЊЕ ИЗ СРБИЈЕ"

Ми смо напустили Крагујевац након што је пруга уништена, након што су војне власти напустиле град и неких осамнаест сати пре предвиђеног времена уласка Аустријанаца у град.

Током овог дугог путовања, сваки корак нас је приближавао дому, али њих је одводио даље од њиховог дома.

Искрцавање на обалу је било попут сна. Након грубог и хатичног логорског живота и дугог путовања током којег смо искусили тако примитивне услове путујући лошим путевима, преко снегом прекривених планина и дивљих планинских венаца где људска нога није крочила-било је као да смо изашли на позоришну бину или на странице дечје сликовнице. Ништа није изгледало стварно - стваран свет је био свет планина и глади који смо оставили за собом.

Вратили смо се нашем дому, пријатељима и удобности; ипак, био је тужан повратак кући и радо бисмо се, да смо могли, вратили назад. Наше мисли су се стално враћале на српске војнике које смо оставили. На људе који су прешли тај дугачак пут од Крагујевца и који су стоички подносили оскудицу и опасности, људе који су били гладни, уморни и исцрпљени, без одговарајуће одеће или друге опреме, којима су се чизме скоро распадале на ногама.

Наша срца и наше мисли су се враћале њима и жудели смо за тренутком када ће се они вратити својој земљи; када ће се вратити тим својим малим кућама које смо тако добро познавали, раштркани уздуж и попреко по Србији, поново се срести са супругама и децом, поново моћи да уживају, као никада пре, у свим благословима, удобности и радостима које живот пружа. Такође смо жудели за временом када ће ужаси рата бити заувек иза нас, и када ће се разум вратити међу народе.

Болница Стобарт
Олив Одриц

Слика Џорџа Ранкина: Дама на црном коњу (г-ђа Синклер Стобарт)

Буди свестан, буди активан

Млади волонтери из Немачке и Србије, као и група избеглица из прихватног центра у Боговађи, срели су се у Крагујевцу у периоду од 6. до 16. априла и развијали пројекат са главним циљем, да заједнички обележе Међународни дан избеглица 20. јуна 2019. године. Научили су више о разлозима за одлазак и ситуацији људи који су избегли и изгубили своје домове.

Око 70 милиона људи у овом тренутку су избеглице широм света. Према статистичким подацима, сваке две секунде неко у свету постане избеглица. 85% њих тренутно живи у сиромашним земљама. Око 40 милиона њих остаје негде унутар својих државних граница. Скоро половина њих је млађа од 18 година. Само релативно мали број избеглица долази у Европу у поређењу са другим деловима света. Према подацима УНХЦР-а, крајем 2017. године је широм Европе било 2.634.000 избеглица.

Женевска конвенција о избеглицама из 1951. године је основа међународног избегличког права.

Чланом 1 Конвенције, избеглица је особа која је “због оправданог страха од прогона због своје расе, вере, националности, припадности одређеној друштвеној групи или је због политичких уверења отишла изван земље чији је држављанин.”

Све више и више људи данас мора да напусти своје домове.

Сви можемо да урадимо нешто. Можемо помоћи избеглицама у свакодневном животу и можемо помоћи да се смањи број људи који напуштају свој дом, на пример: протесујући против извоза оружја у друге земље, против климатских промена и неправедне светске економије. Почнимо малим корацима са свакодневним активностима: вођњом бицикла уместо аутомобила, уштедом енергије, помажући у заштити климе тако што ћемо, подржати еколошке акције и иницијативе.

Зато је пројекат развијен на основу свих ових утисака и информација. Жеља им је да информишу и мотивишу људе да постану активни јер постоји много начина да се ангажујемо за избеглице и учинимо свет праведнијим.

Међународну омладинску размену су организовали Црвени крст Крагујевац (уз подршку Црвеног крста Србије и Комесеријата за избеглице и миграције) и омладинска организација за животну средину JANUN e.V. из Хановера (Немачка).

Размена је реализована уз финансијску подршку Европске уније у оквиру програма Erasmus +.

Након скупа који је одржан у априлу месецу, тим волонтера из Црвеног крста Крагујевца је заједно са младима из Хановера, започео рад на осмишљавању како да се на што ефектнији начин обележи 20. јун, како би се скренула пажња јавности на положај избеглица. Деветоро младих волонтера уз стручну подршку сарадника је израдило сајт www.we-are-all-one.info и осмислило пропагандни материјал (постер, налепница и бележнице). На сајту су

објављене различите животне приче и информације о овој сложеној теми на три језика а сав материјал је одштампан на енглеском. Такође важан сегмент заузима и део који се односи на хуманост према природи. Текстове су написали пријатељи из Хановера из којих се види, колико је важно очувати животну средину, јер у супротном, климатске промене су један од највећих фактора за миграције становништва. Проблем са којим се суочавају избегла и расељена лица су бројни, зато је обележавање Светског дана избеглица реализовано на глобалном нивоу како би се додатно проширило разумевање јавности према овој сложеној теми. Осим у Крагујевцу и Хановеру, активности су реализовали и сарадници из Црвеног крста Београд, Палилула, Суботице, Ужица, Деспотовца, Црвеног крста Охрид у Северној Македонији и Црвеног крста Бар у Црној Гори.

Неколико дана пред обележавање 20. јуна, младиволонтери Црвеног крста Крагујевац су 15. јуна, на позоришним сусретима у Охриду, учествовали са представом која има антиратну тематику а у вези са циљем превенције избеглиштва. Током боравка у природи, подељен је промо материјал уз разговор о очувању животне средине. Сличне активности су имала и деца на излету надомак Крагујевца, која су са просветним радницима и сарадником Црвеног крста Крагујевац на радионици у природи причали зашто је екологија важан део свакога од нас. На Управном одбору Црвеног крста Србије секретар Црвеног крста Крагујевац Невенка Богдановић је чланове радне заједнице, надзорног одбора и генералног секретара Црвеног крста Србије информисала о овој теми и поделила материјал. Исто тако, неколико дана касније, на Савету за здравље града Крагујевца на коме су челници свих институција и цивилног сектора који се баве здрављем становништва, промовисала је рад волонтера и подсетила све, да је брига о личном здрављу и здрављу планете посебно значајна када је реч о овој теми. На Кутку за квалитетније старење, двоје младих волонтера је припремило презентацију која је подстакла на размишљање старије чланове Кутка зашто људи напуштају своје домове и како им свако од нас може помоћи. У сарадњи са професорком Снежаном Пешић са Природно математичког факултета - одсек екологија, одржана је трибина у Првој техничкој школи, за ученике 2. године. Након уводног дела волонтерке која је била у тиму за припрему обележавања 20. јуна, професорка је презентовала занимљиве чињенице о нашој планети и важност њеног очувања.

Млади волонтери Црвеног крста Бар су на обали мора исписивали поруке које апелују на очување животне околине.

На сам дан, 20. јуна, волонтери су за суграђане Крагујевца делили промо материјал на јавним местима (библиотека, дечије позориште, Центар за социјални рад, средње школе, Скупштина града, Школска управа Крагујевац и Повереништво) која су означили постером са ликом девојчице. На постеру се налази фотографија аутора Ибрахима Мале из Сирије који је такође морао да напусти

Учесници семинара праве план обележавања Међународног дана избеглица

Обележавање Међународног дана избеглица у општини Палилула

Обележавање Међународног дана избеглица у општини Палилула

Обележавање Међународног дана избеглица у Крагујевцу

Обележавање Међународног дана избеглица у Крагујевцу

Обележавање Међународног дана избеглица у Крагујевцу

Обележавање Међународног дана избеглица у Крагујевцу

Обележавање Међународног дана избеглица у Деспотовцу

Обележавање Међународног дана избеглица у ХанOVERу

Обележавање Међународног дана избеглица у ХанOVERу

Обележавање Међународног дана избеглица у ХанOVERу

Обележавање Међународног дана избеглица у ХанOVERу

Обележавање Међународног дана избеглица у ХанOVERу

Обележавање Међународног дана избеглица у Охридy

Обележавање Међународног дана избеглица у Охридy

Обележавање Међународног дана избеглица у Барy

Обележавање Међународног дана избеглица у Охриду

Обележавање Међународног дана избеглица у Бару

Обележавање Међународног дана избеглица у Крагујевцу – Савет за здравље Града Крагујевца

Волонтерка Црвеног крста Татјана Ђаковић чита антиратну поруку на крају представе „100 за једног“

Обележавање Међународног дана избеглица у Бару

На улазу позоришног фестивала „Удахни позориште“ дели се промотивни материјал

На улазу позоришног фестивала „Удахни позориште“ дели се промотивни материјал

Обележавање Међународног дана избеглица у Бару

Обележавање Међународног дана избеглица

Обележавање Међународног дана избеглица у Крагујевцу – Деца на излету наомак Крагујевца

Обележавање Међународног дана избеглица у Крагујевцу – Деца на излету наомак Крагујевца

Обележавање Међународног дана избеглица у Крагујевцу – Деца на излету наомак Крагујевца

своју домовину. Истог дана стручна сарадница је гостовала на телевизији Крагујевац и испричала све о пројекту и обележавању 20. јуна.

У периоду од 19. до 22. јуна, на музичком догађају – Арсенал фесту, први пут ове године, посетиоци су могли да уз кауцију врате пластичне чаше за пиће, а млади волонтери Црвеног крста су им делили материјал који промовише очување животне средине. Свуда је била иста порука, да је потребан само један тренутак да постенемо избеглице. Активности које ће промовисати поруке од 20. јуна ће се наставити кроз даљи рад младих волонтера.

КЛИМА И МИГРАЦИЈЕ

КЛИМАТСКА КРИЗА КАО РАЗЛОГ ЗА МИГРАЦИЈЕ ТЕМПЕРАТУРА РАСТЕ

Климатске промене које је створио човек, односно климатске кризе, углавном су данас неспорне. Широм света просечна температура расте брзином која се није догодила у последњих 10.000 година. У последњих 150 година, човечанство је сагоревало фосилна горива као што су угаљ и нафта у великим размерама. Током тог периода, просечна глобална температура је порасла за 1°C у односу на време пре индустријализације. Температура наставља да расте. Ако наставимо као пре, Земља ће се загрејати за најмање 4°C до 2100. године (Немачка савезна агенција за животну средину 2013).

Последице овог загревања су већ видљиве. Промене климатских услова доводе до губитка екосистема и

убрзавају масовно изумирање животињских и биљних врста широм света. Олује, суше и топлотни таласи стално расту. Усеви пропадају, болести се шире, снабдевање храном и водом је угрожено на многим местима. Осим тога, пораст нивоа мора такође угрожава животни простор око једне милијарде људи који живе у ниским приобалним подручјима. Острва, градови и села ће ускоро потонути у море.

Климатска криза појачава глобалне неправде:

Сиромашни људи су од негативних климатских појава, више погођени од богатих. Они немају средстава за надокнаду од екстремних климатских прилика, као што су поплаве или суше и тако губе своју целокупну егзистенцију.

Истовремено, богати људи много више доприносе глобалном загревању од људи који живе на Глобалном југу. Просечна емисија угљен-диоксида у Немачкој 2014. године је била 8,9 тона по особи. Србија је имала просечну емисију штетних гасова од 5,3 тоне по особи (Светска банка 2016). Данас, само пет година касније, просечна емисија штетних гасова у Немачкој износи 11 тона. Може се претпоставити, да се емисија штетних гасова у Србији није смањила (Немачка савезна агенција за животну средину 2018). На основу Париског споразума о климатским променама за одрживи живот и постизање климатских циљева, било би потребно смањити емисију штетних гасова по особи на мање од једне метричке тоне (Немачка савезна агенција за животну средину 2019).

У априлу 2019. године Мозамбик су погодиле две разорне олује, једна за другом. Као последица тога

десетине хиљада људи изгубило је своје домове, а мноштво њих није имало приступ храни или слаткој води (ЗДФ 2019). Тешке олује попут ове су директна последица климатских промена. Осим тога, чињеница да је Мозамбик имао годишњу емисију штетних гаасва од 0,3 тоне по особи (Светска банка 2016), само показује неправду коју климатске промене носе са собом.

Чак и данас, климатска криза је разлог за миграције:

Између 2008. и 2013. године 27,5 милиона људи је избегло због климатских и еколошких промена. Процењује се да ће до 2050. године бити више од 140 милиона људи. У овом тренутку не постоји правна основа по којој људи, имају право на заштиту или азил, јер су због последица климатских промена, морали да напусте своје домове.

Имамо шансу да делујемо:

Државе Глобалног севера морају преузети одговорност за последице климатских промена! Морамо створити структуре које подржавају жртве климатских промена и омогућити подршку људима који су морали да напусте своје домове да поново изграде нови живот. Штавише, морамо предузети мере да се глобално загревање ограничи на 1,5°C како би се предупредиле еколошке катастрофе и последице биле што је могуће мање. Компаније и државе се морају придржавати строгих стандарда заштите климе, а глобална производња се мора радикално реструктурирати у интересу одрживости!

Има још много могућности! Будите активни!

Презентација поводом Међународног дана избеглица у Кутку за квалитетније старење

Презентација поводом Међународног дана избеглица у Кутку за квалитетније старење

Волонтерка Црвеног крста дели промотивни материјал члановима Кутка за квалитетније старење

Волонтер Црвеног крста Крагујевац дели промотивни материјал члановима Кутка за квалитетније старење

Трибина поводом Међународног дана избеглица у Првој техничкој школи

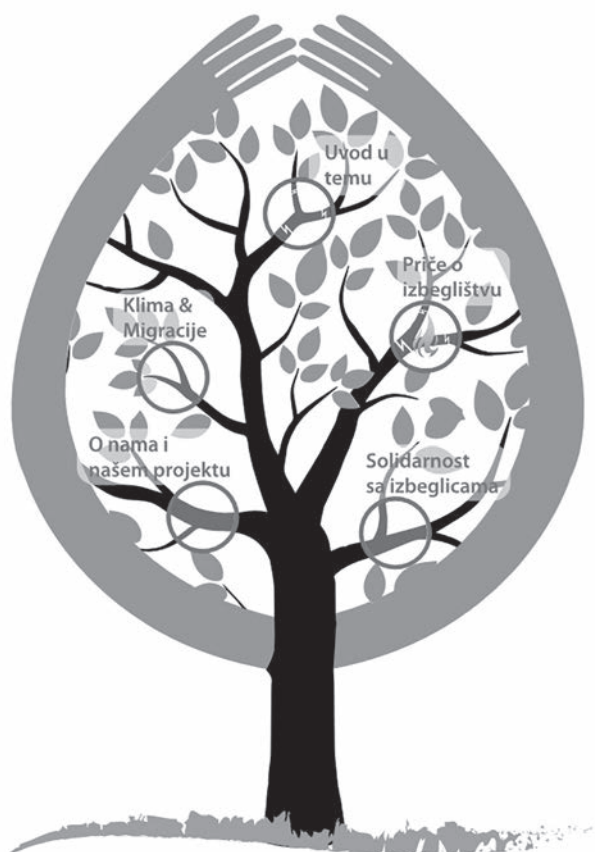
Трибина поводом Међународног дана избеглица у Првој техничкој школи

Трибина поводом Међународног дана избеглица у Првој техничкој школи

Трибина поводом Међународног дана избеглица у Првој техничкој школи

Креативно Решење Веб странице, која се бави питањима миграција и избеглица, које су осмислили учесници Европског пројекта

године на Међународном фестивалу аматерских представа у Охриду.

Многобројна публика није скривала своје емоције и одушевљење вештинама и креативношћу којом су млади талентовани охридски глумци Црвеног крста, уживо пренели поруку, да су животне ситуације као ДОМИНЕ – кад се нешто догоди, то узрокује да се нешто друго деси, и тако редом, све док не дође до врхунца тог низа догађаја. Говорили су да је живот пун догађаја који се неминовно дешавају, али је важно да се чланови породице увек разумеју и буду подршка једни другима.

Поред прелепог дружења, и обиласка многих знаменитости града Крагујевца, сусрет младих је ојачао и проширио досадашњу сарадњу две организације Црвеног крста, како у области позоришне уметности тако и у другим областима хуманитарног рада.

Волонтери Црвеног крста Охрид изводе представу „Домино“ на позорници театра „Јоаким Вујић“

"ДОМИНО"

ПОСЕТА ГЛУМАЦА ВОЛОНТЕРА ЦРВЕНОГ КРСТА ОХРИД

Позоришна група Црвеног крста Охрид је од 6–9. септембра 2019. год. била у посети Црвеном крсту у Крагујевцу. Дванаесторо младих, талентованих глумаца Охридског Црвеног крста, под вођством својих ментора, су у суботу 7. септембра на позорници театра "Јоаким Вујић" извели представу "ДОМИНО", која је први пут изведена у јуну ове

Волонтери Црвеног крста Охрид изводе представу „Домино“ на позорници театра „Јоаким Вујић“

Волонтери Црвеног крста Охрид на позорници
театра „Јоаким Вујић“

Волонтери охридског и крагујевачког Црвеног крста
у обиласку Крагујевца

Волонтери охридског и крагујевачког Црвеног крста
у обиласку Крагујевца

Волонтери охридског и крагујевачког Црвеног крста
у обиласку Крагујевца

Волонтери охридског и крагујевачког Црвеног крста испред
театра „Јоаким Вујић“

Волонтери охридског и крагујевачког Црвеног крста у спомен парку
„21. октобар“

Волонтери охридског и крагујевачког Црвеног крста
у обиласку Крагујевца

Волонтери охридског и крагујевачког Црвеног крста
у обиласку Крагујевца

IFRC

Председник Црвеног крста Србије проф. др Драган Радовановић, уживо са Међународне конференције Црвеног крста и Црвеног полумесеца, Женева, децембар 2019. године

ДЕЛУЈ ДАНАС, ОБЛИКУЈ СУТРАШЊИЦУ

Слоган је Међународне конференције одржане средином децембра 2019. у Женеви са које је председник Црвеног крста Србије проф. др Драган Радовановић издвојио три важне поруке чланству: „То су фундаментални принципи, јако национално друштво и вера, односно поверење. То су три ствари које су веома важне и које треба свако национално друштво, које оде са састанка у Женеви да пренесе у своју средину и да спроведе у праксу.

Данас се налазимо у свету брзих промена; све се мења, свет се мења клима се мења, изазови се мењају и наравно и Црвени крст свим тим променама и изазовима мора да се прилагоди.

Међународна федерација је усвојила нову стратегију од 2020. до 2030, којом треба да одговори на све изазове, који ће се поставити пред неко национално друштво Црвеног крста и уопште пред покрет; у различитим околностима, у различитим земљама, у различитим културним окружењима и на крају крајева веома неочекиваним ситуацијама. Зато Црвени крст треба да се прилагођава, да његова акција буде флексибилна, прилагодљива средини. Да би све то било флексибилно и прилагодљиво, нешто мора да буде стално, а то су фундаментални принципи који морају да буду исти они који су и формирали ову организацију.

Од 1863. године када је настао, до данас, Црвени крст се срео са јако много различитих изазова и опет је остао та иста организација. Одговорио је на све изазове.

Јако национално друштво је основа сваког покрета и основа сваке приче о Црвеном крсту и Црвеном полумесецу. Стратегија је уопштена. Да би једна стратегија могла да се примени, свако национално друштво мора да буде веома јако, веома оспособљено да одговори на сваки изазов у својој земљи. Јер свако јако национално друштво зна који су му изазови, које су му особине локалне средине, зна особине културних околности, зна које све ситуације могу да се јаве и онда адекватно може у одређеној ситуацији да одговори и примени глобалну стратегију. Само јак Црвени крст ће снажно одговорити на изазове.

Треће је вера, односно поверење. Поверење је суштина. Без поверења нема акције Црвеног крста. Једноставно ништа што радите на једном глобалном нивоу не може без поверења. Без поверења се не може. Не може се без поверења између нас и наших корисника, између нас и локалне заједнице, не може се без поверења између нас и државе, не може се без поверења између свих чланица и компоненти Црвеног крста и Црвеног полумесеца, а поверење је нешто што мора да се гради, чува и унапређује, јер ми смо јаки колико поверења имамо са свим компонентама друштва. Завршио бих са тиме да су потребне године да се поверење изгради, секунд да се оно изгуби и вечност да се оно поврати. Али управо зато поверење морамо да чувамо да нам не би требала вечност да га обнављамо.“

СЕМИНАР „ИЗА ЗАВЕСЕ“

Учесници семинара „Иза завесе“ праве лутке за представу

У периоду од 4. -16. септембра група младих волонтера из Крагујевца и Суботице је захваљујући сарадњи Црвеног крста Крагујевац и немачке организације NATURKULTUR e.V. боравила у Osterholz-Scharmbeck - у где су заједно са вршњацима из Немачке, Италије, Хрватске, Грчке, Шаније и са Кипра савладали вештине прављења лутака и луткарских представа.

После завршеног семинара Тим из Србије је посетио Хановер где им је домаћин био Ахим Риман, један од предавача на семинару и директор организације Јанун са којом Црвени крст Крагујевац има дугогодишњу сарадњу.

Учесници семинара, ће у наредном периоду своја искуства и знања поделити са својим вршњацима из Србије.

Луткарска представа коју су осмислили учесници семинара "Иза завесе"

Учесници семинара „Иза завесе“ из Србије

Учесници семинара „Иза завесе“ у Бремену

Учесници семинара „Иза завесе“

Учесници семинара „Иза завесе“

Жеља за ...

“Сваке друге секунде неко постане избеглица” UNHCR 2018

Светски Дан
Избеглица,
20. Јун

www.we-are-all-one.info

Uz podršku
Erasmus+ Programa
Evropske Unije

JANUN Hannover e.V.

Crveni krst Kragujevac
Red Cross of Kragujevac

Потребан је само тренутак...
...да постанеш један од нас

Светски Дан
Избеглица,
20. Јун

Фотографија: Ибрахим Мала
www.ibrahimmalla.com

www.we-are-all-one.info

Uz podršku
Erasmus+ Programa
Evropske Unije

JANUN Hannover e.V.

Crveni krst Kragujevac
Red Cross of Kragujevac